

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Quid sentiendum de autoritate SS. PP. & SS. Canonum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

S. Iosepho, qui ad Christum servandum alendumque quam maxime obligati, illum Hierosolymis reliquerunt, & postquam fuissent progressi unius diei iter, *inter cognatos & nosos requirebant*, non certâ sed probabiliter ratione & quidem falsa à parte rei, sed prout tamen induci, *existimantes eum esse in comitatu*: quâ probabilitate excusabantur, quòd puerum JESUM citius non inquisiverint.

10. Nihilominus etiam ista exempla non videntur habere magnam efficaciam: quia prima duo loquuntur de casu necessitatis, in quo ex duobus malis minus est eligendum, & per epikiam aliquis interpretari potest, legis obligationem ad talem casum se non extendere. Nec desunt apud Sennichium n. 189. qui de isto cum Gentilibus fœdere Machabæos redarguant, & sinistros eventus, quos post illud fœdus S. Scriptura commemorat, non in aliam causam refundant, quàm quòd Machabæi fiduciam à Divina potentia, cuius præsentissimam opem toties experti fuerant, in humanam potentiam, cuius tunc laude Romani florebant, transfulerint. Probabilitas quoque, quam B. V. & S. Iosephus fuerunt secuti, quia erat solitaria, & non in concursu alterius æquæ vel magis probabilis, vel magis tutæ, facile sufficiebat ad bonam fidem, & prudentem assensum, ideoque videtur parum conducere ad præsentem quæstionem, ubi agitur de opinione probabilis in concursu tutoris, & æquæ vel magis probabilis.

§. II.

Quid sentiendum de Autoritate SS. PP. & SS. Canonum?

11. Solent etiam rigide sententiæ Patroni quædam SS. PP. loca, tanquam nobis contraria adducere: & primò ex D. Bernardo in l. de præcepto & disp. c. 17. *Ut interior oculus vere simplex sit, duo illi esse arbitror necessaria, charitatem in intentione, & in electione veritatem.* Subsumunt: sed eligens opinionem minus probabilem & minus tutam, non habet in electione veritatem: ergo. Secundò ex D. Chrysof. hom. 44. in Matth. *An non oportet populum circumire omnes Doctores, & inquirere, ubi sincere veritas Christi vendatur, & ubi corrupta, & veriorum eligere, plus quam vestimentum?*
12. Sed neutro testimonio quicquam probatur: non primo; nam vel Adversarii volunt à D. Bernardo intelligi certam veritatem etiam speculativam, vel tantum practicam. Si speculativam, neque licebit sequi probabiliorum, cum nec ista sit sine periculo falsitatis, quod plerique ex ipsis negant, & satis rejectum est. Si practicam, nihil contra nos arguitur. Imò verò eodem loco c. 18. D. Bernard. agnoscit, malum, quod probabilis opinione bonum creditur, & piâ intentione seu bonâ fide exercetur, bonum esse. *Et quidem, inquit, laude dignam dixerim, vel solam intentionem piâ; nec planè condignâ remuneratione fraudabitur in opere quoque non bono ipsa bona voluntas: attamen sine malo quocunque [erroris non imputabilis in culpam] non erit decepta simplicitas.* Unde cum postea tale opus peccatum nominat, de peccato materiali est intelligendus, ne ipsum in eodem capite sibi contradicere asseramus.

Altera D. Chrysof. autoritas, [si tamen Chrysof. loquatur de veritate moralis honestatis] si loquatur de veritate moralis honestatis nostris actionibus, non potest significare præceptum, sed purè consilium: aliâ contra adversarios probaret, quòd quilibet de populo teneretur diversas DD. opiniones investigare, Videtur verò magis loqui de Veritate fidei, & verâ Christi doctrinâ, quæ cum sit de necessitate mediæ ad salutem, certamque habeat regulam veritatis, ac evidentiam credibilitatis, obligat ut securiori veretur, & eligatur.

Potissimum verò adducitur tertio in medium D. Augustinus, disputans contra Academicos, eorumque placitum, cum agit quisque, quod ei probabile videtur, non peccat, nec errat, ex eo potissimum impugnans, quòd ex hac doctrinâ via aperitur ad omne flagitium; *Id enim aditus adlesens insidiabitur pudicitia uxoris alienæ, Col. 3. contr. Acad. c. 16.* Urget etiam Sennichius illud l. 6. de utilit. cred. c. 11. *Tria sunt veluti funtina sibi in animis hominum distantes dignissima, intelligere, credere, opinari, que si per se ipsa considerentur, primum sine vitio est, secundum aliquando cum vitio, tertium nunquam sine vitio.* Ubi S. P. omnem opinionem vitiositatis damnare videtur. Tertio in l. 1. de bapt. contr. Donat. c. 3. loquens de Donatista volente ad Catholicam transire Ecclesiam, & dubitante, an licite possit in parte Donati recipere baptismum, quem in Ecclesia Catholica licite recipi posse non dubitat, ita respondet: *Accipere itaque in parte Donati, si incertum est esse peccatum, non ibi potius accipere, ubi certum est non esse peccatum: Ergo, infert Wendrochius, qui in negotio suæ salutis statatur opinionem incertam, & minus tutam, reliquâ certâ & tutiori, certò peccat.*

Verum & ista sunt præter scopum, & sicut est, acerba probabilium ad Academicum similitudinem appellatio, ita profus incepta probabilitatis Academicæ ad probabilitatem Catholicam accommodatio: differentia pulcherrimè & subtilissimè descripta ab Elparza a. 72. & seq. in hoc consistit, quòd Academicum probabile est omne opinabile absque ulla distinctione, sive prudenter sive imprudenter, & temerariè tale: unde Academicæ speciem cum genere, opinionem cum probabilitate confundebant, docentes, quòd quilibet posset agere, quòd hoc modo probabile [potius opinabile] videretur, dummodo in neutram partem assensum determinaret. *Id probabile, inquit D. Augustinus l. 2. contra Acad. c. 11. est verisimile Academicum vocant, quòd ad agendum sine assensione potest invitari.* Ex qua monstrata probabilitas & improbabilis confusione, enata est illa monstruosissima ad omnem morum pervertitatem aperiendam regula, non peccare quemquam, qui ageret, quòd ipsi hoc modo probabile videretur. At nostrum probabile temerariè & improbabili oppositum illud solum est, quòd et gravibus motivis prudentem meretur assensum, unde toto cælo differt ab illo Academico probabili, nec ulla D. Augustini argumenta contra Academicos nos oppugnant.

Opinio quoque, quam S. Augustinus dicit, nunquam esse sine vitio, non est assensus imbecillus

illis cum formidine oppositi, quot enim aliis doctrinæ Adversariorum [imò hæc ipsa, quâ nobis dissentiant] forent vitiosæ, quis absque peccato S. Eucharistiam accederet, cum non nisi de statu gratiæ probabiliter opinari possit? sed est prava animi dispositio, quâ quis scire se putat, quod nescit, & objecto fallibiliter apparenti ex temerario voluntatis affectu firmum præbet assensum. Ita se explicat ipse S. D. qui cum dicto libris genera hominum merito improbanda dixisset: *Primum, inquit, est opinantium, id est eorum, qui arbitrantur scire, quod nescimus.* Neque tertio loco D. Augustinus est nobis contrarius, qui ibidem loquitur de Donatista prædicte dubitante, & ex una parte habente certitudinem, ex altera verò non habente prædicam probabilitatem honestatis, ubi certa incertis præferenda aliter concedimus.

Multò clariora sunt in rem nostram SS. PP. testimonia & exempla. Nam prædictus D. Augustinus l. 1. de adulterin. conjug. c. 16. inter oppositas sententias, quarum una dicebat catechumenos subito paroxismo oppressos, quo baptismum petere, & ad interrogata respondere prohiberetur, esse baptizandos; altera, sensibus & signis destitutum non posse licite baptizari contendebat, ipse benigniorem amplectitur, nec tamen damnat oppositam, sed illam in sua probabilitate relinquit. Mox c. 18. eandem doctrinam ad illos, qui viventium conjugis copulati tenent adulterina consortia, extendit, rationem dans: *quis enim novit, utrum fortassis adulterina carnis illecebrâ usque ad baptismum statuerant detineri?* Tandem eodem cap. id ipsum affirmat absque distinctione de Sacramento Pœnitentiæ: *Que autem baptismatis, eodem reconciliationis est causa, si forte pœnitentiam finienda vitæ periculum præcaperit, neque ipsos ex hac vitâ sine artha sua pacis exire velle debet mater Ecclesiæ.* Ubi tamen loqui videatur de pœnitente, non tamen loquitur de illo, cujus pœnitentia per signa manifestatur, sed ex vita vel fide Christiana præsumitur; aliâ ipsius dicta non concordarent. Ecce hic in secundo saltem & tertio casu D. Augustinus

amplectitur opinionem plurimorum præsertim nobis adversantium iudicio minùs tutam, & minùs probabilem? & quamvis amplecteretur magis probabilem, quia tamen oppositam non condemnat, etiam illam putat esse tutam & probabilem.

De S. Cypriano supra mentionem fecimus, qui decrevit, ab hæreticis baptizatos, cum ad Ecclesiam redirent, esse rebaptizandos; quæ opinio [nuac damnata & erronea] propter bonam fidem & probabilem persuasionem sanctissimi Martyris excusatur, quantumvis esset minùs probabilis, utpote communiore Ecclesiæ consuetudini contraria. Zacharias Papa à D. Virgilio admonitus, quòd D. Bonifacius quosdam, ex imperitia baptizantis in nomine Patriæ, & Filii, & Spiritus Sancti baptizatos rebaptizasset, factum reprehendit, sed de peccato nequaquam accusat, haud alia de causa, nisi quòd Pontifex D. Bonifacium bonâ fide in probabili ratione fundatâ crederet excusatum. Hinc mediâ viâ nec minis arctando, nec laxando conscientias incedendum est, & fugienda zeli exorbitantis indiscretio juxta D. Ambrosii monicum in Pl. 118. serm. 5. *Sunt etiam in nobis, qui habent timorem DEI, sed non secundam conscientiam, statuentes duriora præcepta, quæ non possit humana conditio sustinere. Timor in eo est, quia videntur sibi consulere discipline, opus virtutis exigere, sed inscitia in eo est, quia non comparantur nature, non æstimant possibilitatem.*

Ad rescripta SS. Pontiff. & Canones, qui ex corpore juris opponuntur disp. 12. a. 4. §. 1. responsum est: qui benignæ sententiæ & nostræ favent, sup. art. 5. §. 3. n. 5. & 6. referuntur. Ad monitum Leonis Papæ in cap. sicut quedam, dist. 15. ut in iis, que vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis SS. PP. inveniantur adversum. Cum ergo ex hæcenus dictis & disputatis constet, doctrinam sententiæ probabilis à nobis explicatam, neque præceptis Evangelicis contrariam, nec SS. Patrum decretis esse adversam, licite illam sequemur in praxi.

ARTICULUS VIII.

An nostra sententia adversetur doctrinæ S. Th. ejusque

Interpretum?

SUMMARIUM.

1. Adversariorum opinio de antiquitate suæ sententiæ.
2. Textus, qui opponuntur ex S. D.
3. Ostenditur, expositionem rigorosam sententiæ esse contrariam menti D. Thomæ.
4. Eruiitur genuinus sensus & mens D. Th. in primo textu.
5. Exponuntur reliquæ autoritates.
6. Firmatur expositio auctoritate antiquorum Thomistarum.
7. Adducuntur plures DD. ex Schola D. Thomæ pro benignâ sententiâ.
8. Ex quibus colligitur, benigniorem sententiam esse verè Thomisticam.
9. Nullo modo novitium dogma, sed ratione, & auctoritate potius.
10. Nostra sententia ex principiis adversariorum secuta in praxi.
11. Est licita etiam in articulo mortis.
12. Regule reperiendi certam probabilitatem.
13. Sententia benigna etiam à Spiritu S.

§. I.

Proponitur auctoritas D. Th.

Potissimum oppugnationis robor collocant adversarii in D. Thomæ, Scholæque Thomisticæ auctoritate, cui benignam sententiam adversari, & hanc opinioforum Probabilistarum sententiam

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. II.